

ZURb1219 MÉDIA A (KRIZE) DEMOKRACIE

Vyučující: Mgr. et Mgr. Michal Tkaczyk, Ph.D.

Kontakt: tkaczyk@fss.muni.cz

Výuka: středa, 14:00-15:40, AVC

Anotace

Americký mediolog James Carey se domnívá, že kde není žurnalistika, není ani demokracie, a zároveň tam, kde není demokracie, není žurnalistika. Zároveň žurnalistika a média obecněji jsou mnohými teoretiky vnímány jako jedna z příčin eroze a krize legitimacy liberální demokracie západního typu. Tento kurz seznamuje studující s vybranými koncepty, modely a teoriemi, jejichž pomocí lze na vztahy mezi médii a demokracií nahlížet. Cílem kurzu je zprostředkovat posluchačům základní porozumění role médií v demokratických společnostech včetně nástrojů pro kritické zhodnocení toho, jak tuto roli média plní. Na tuto problematiku bude přitom pohlíženo optikou konkrétní empiricky podložené diagnózy současného stavu liberálních demokracií západního typu – východiskem kurzu bude teze o krizi tohoto typu státního zřízení a s ní související krizi role médií v demokratických společnostech. Konceptuální a teoretické uchopení problematiky budou studující rozvíjet samostatnou aplikací teoretických konceptů a modelů na konkrétní případy, kauzy či mediální praxe v ČR, zemích Visegrádské skupiny (V4) a také v širším mezinárodním měřítku. Kurz má přehledový charakter. První část kurzu přibližuje vztah mezi médii a demokracií optikou několika teoretických přístupů a s přihlédnutím k několika vybraným dimenzím tohoto vztahu. Druhá část kurzu je věnovaná vybraným projevům krize roli médií v demokratických společnostech a jejich souvislostem.

Cíle kurzu

Cílem kurzu je zprostředkovat studujícím znalosti nutné pro porozumění vztahů mezi médii a demokracií, jejich kritickou reflexi a analýzu.

Výstupy z učení

Po úspěšném absolvování kurzu student bude schopen:

- vysvětlit, jaká je role médií a jejich význam pro fungování liberálně-demokratických společností;
- pojmenovat jednotlivé funkce a role médií v demokratických společnostech a ilustrovat je na konkrétních případech z mediální praxe;
- diskutovat o rizicích pro fungování médií v demokratických společnostech s použitím odborné terminologie a odkázat při tom na konkrétní příklady v ČR a zahraničí
- použít teorii, teoretický model, koncepty a relevantní data při analýze konkrétního případu, prezentovat závěry a zjištění analýzy;
- identifikovat a vyhledat relevantní dokumenty (legislativa, raporty apod.) a využít jejich obsah pro vlastní analýzu nebo argumentaci.

Podmínky absolvování kurzu

Kurz je ukončen zápočtem. Podmínky pro získání zápočtů jsou následující:

- účast v seminářích (je možno absentovat v jedné hodině bez udání důvodu);

- splnění průběžných týmových úkolů (případových studií a týmových reakcí)
- kladné hodnocení práce v týmu (min. 70 % bodů) ostatními členy týmu

Za splněný se považuje týmový úkol, který splní tyto dvě podmínky:

- a) obsahuje všechny části uvedené v zadání (hodnotí vyučující)
- b) získá více než 70 % bodů (hodnotí vyučující)

V případě, že tým nesplní průběžné týmové úkoly pro získání zápočtu musejí jeho členové absolvovat zápočtový test u PC a získat v něm min. 60 % bodů. Zápočtový test testuje znalost základních znalostí z kurzu. Bude mít 20 otázek z povinné literatury a prezentací.

Práce v týmech

Cílem týmových úkolů je nahradit pasivní přijímání poznatků aktivním učením, vzájemným učením studentů (angl. *peer-to-peer learning*), rozvojem analytických dovedností (mj. získávání a využívání dostupných dat, aplikace konceptů na případy, analýza případu), rozvojem měkkých dovedností (mj. týmové spolupráce) a prezentačních dovedností (veřejné prezentace poznatků, argumentace a účast v debatě).

V druhém týdnu výuky budou studenti náhodně (pokud se v úvodní hodině nedohodne jinak) rozdělení do 6 týmů (týmy většinou mají 4 až 5 členů). Týmy zůstávají neměnné po dobu celého semestru.

Týmové úkoly

Každý tým v průběhu semestru vyřeší čtyři krátké týmové úkoly (viz Osnova kurzu). S výjimkou poslední hodiny, v rámci jednotlivých hodin budou prezentovat dva týmy (viz Osnova kurzu). Pro prezentaci týmových úkolů v hodině je doporučeno použít PowerPoint prezentace. Prezentace musí být nahrány do příslušné odevzdávací skřínky nejpozději v den před konáním semináře, do půlnoci.

Po každé prezentaci týmového úkolu tým obdrží od vyučujícího ad hoc slovní zpětnou vazbu/reakci a bodové hodnocení.

Konkrétní zadání jednotlivých úkolů se nacházejí v Osnově kurzu (níže). O rozdělení do týmů a přidělení úkolů budou studenti informováni v druhém týdnu výuky.

Týmové reakce

V každé hodině, ve které probíhá prezentace týmových úkolů, ostatní týmy musí splnit jednu týmovou reakci na týmovou práci spolužáků. V praxi to znamená, že libovolný člen(ka) týmu bude reagovat formou a) krátké formativní zpětné vazby, b) krátkou polemikou, nebo c) otázkou.

Časová náročnost kurzu

Požadavky na ukončení kurzu a jejich časová náročnost se odvíjejí od počtu ECTS kreditů, které studenti získají za úspěšné absolvování kurzu. 3 ECTS kredity odpovídají 75 až 90 hodinám práce spojené s kurzem. Docházka do hodin vychází na 20 hodin. Povinná četba na 25 hodin. Zbytek hodin mohou studenti věnovat na přípravu čtyř týmových úkolů nebo četbu doporučené literatury. Předpokladem pro dosažení plánované časové náročnosti kurzu je funkční dělba práce v rámci týmu.

Studijní literatura

Studijní literatura je rozdělená na základní a doporučenou.

Základní literatura sestává převážně z méně náročných učebnicových textů, tam kde to bylo možné v českém jazyce, které poskytují základní poznatky k danému okruhu. Znalost obsahu základní literatury je předpokladem pro řešení týmových úkolů a pro plnohodnotnou účast v hodině, případně pro složení zápočtového testu (test je určen pouze pro týmy, které nesplní průběžné úkoly).

Doporučená literatura rozšiřuje základní znalosti. Pevně se jedná o aktuální původní studie a kapitoly zásadních monografií v anglickém jazyce. Literatura ke kurzu je dostupná v knihovně, nebo přes portál E-zdroje. V ostatních případech literaturu poskytnete vyučující.

OSNOVA KURZU

1. týden (19. února): Úvodní hodina.

Informace k organizaci kurzu a k podmínkám ukončení.

2. týden (26. února): Demokratický systém a jeho komunikační infrastruktura

- demokracie – její podoby, typy a instituce
- občanská společnost a veřejná sféra
- komunikační infrastruktura demokracie

Základní literatura:

* Kapitoly „Co je demokracie?“ (str. 37-45), „Politické instituce moderní zastupitelské demokracie“ (str. 79-94), „Demokracie v různém měřítku“ (str. 94-110) v knize: DAHL, Robert A. (2001). *O demokracii: průvodce pro občany*. Praha: Portál.

Doporučená literatura:

* Kapitoly „Core Components of Democracy“, „Struggles over Democracy“, „Conditions of Possibility of Democracy“ (str. 5-28) v knize CARPENTIER, N., & WIMMER, J. (2025). *Democracy and media in Europe: A discursive-material approach*. Routledge.

3. týden (5. března): Výuka se nekoná.

Výuka se nekoná kvůli pracovní cestě vyučujícího.

4. týden (12. března): Krize demokracie? Pokus o stanovení diagnózy.

- výzvy pro fungování liberální demokracie: globalizace, neoliberalismus, nacionalismus, populismus, iliberalismus, sociální nerovnosti, další
- „krize demokracie“ a její formy

Základní literatura:

* Kapitola „Krize demokracie“ (str. 53-84) v knize: JAKUBOWICZ, Karol. (2017). *Média a demokracie v 21. století. Hledání nových modelů*. Brno: Masarykova univerzita.

Doporučená literatura:

* Kapitola „Threats to Democracy“ (str. 28-40) v knize CARPENTIER, N., & WIMMER, J. (2025). *Democracy and media in Europe: A discursive-material approach*. Routledge.

<i>Týmový úkol</i>	Týmy: A, B
Případová studie 1: Diagnóza	
V týmu diagnostikujte stav (problémy) demokracie a) v České Republice (tým A), b) v širším měřítku, tedy např. země V4, západní demokracie (tým B). Pro stanovení diagnózy zvolte relevantní kritéria a identifikujte konkrétní symptomy. Pojmenujte hlavní příčiny	

problémů, přibližte vývoj situace v čase (trend). Pojmenujte rizika (a případně příležitosti) pro fungování demokracie. Pracujte s dostupnými daty, dokumenty, případně jinými relevantními zdroji. Pokud se vám nedaří najít relevantní datové zdroje, kontaktujte vyučujícího. Vždy odkazujte na zdroje informací.

Doporučená struktura prezentace:

Jaký je cíl analýzy? (1-2 věty)

Jak hodnotíte stav demokracie v ČR (tým A) /v širším měřítku (tým B)?

Co jsou nejzávažnější problémy a jak se projevují?

Jaký je kontext problému? (vývoj v čase, příčiny problémů)

Jaké jsou vyhlídky do budoucna? (predikce budoucího vývoje, rizika, příležitosti)

5. týden (19. března): Média a žurnalistika optikou teorií demokracie. Role médií v demokracii.

- role médií v politickém systému (čtyři teorie tisku, mediální systémy a jejich modely)
- úkoly médií v demokratickém systému (monitorující role, model budíka, hlídací a obranný pes demokracie)

Základní literatura:

* Kapitola „Média a demokracie: přehled modelů a přístupů“ (str. 15-42) v knize: JAKUBOWICZ, Karol. (2017). *Média a demokracie v 21. století. Hledání nových modelů*. Brno: Masarykova univerzita.

Doporučená literatura:

* Kapitoly „The Roles of (European) Media in Democracy“, „Struggles over Media’s Democratic Roles“ (str. 52-74) v knize CARPENTIER, N., & WIMMER, J. (2025). *Democracy and media in Europe: A discursive-material approach*. Routledge.

* Kapitola “Watchdogs of Lapdogs? The politics of Journalism” (str. 145-162) v knize STREET, John. (2001). *Mass Media, Politics and Democracy*. Palgrave: New York.

* Kapitola „Srovnání mediálních systémů“ (str. 49-72) v knize: HALLIN, Daniel, C. a Paolo MANCINI (2008). *Systémy médií v postmoderním světě: Tři modely médií a politiky*. Praha: Portál.

* CASTRO-HERRERO, L., HUMPRECHT, E., ENGESSER, S., BRÜGGEMANN, M., & BÜCHEL, F. (2017). Rethinking Hallin and Mancini Beyond the West: An Analysis of Media Systems in Central and Eastern Europe. *International Journal Of Communication*, 11(27), 4797-4823. <https://ijoc.org/index.php/ijoc/article/view/6035>

Týmový úkol

Týmy: C, D

Případová studie 2: V jaké roli?

V týmu zvolte jeden konkrétní případ mediální praxe/komunikace (z ČR nebo ze zahraničí). Pokuste se vyložit zvolený případ pomocí konceptu rolí/funkce médií v demokracii (viz povinná literatura k této hodině). Doporučená struktura prezentace:

1. Stručně představte případ (co/kdo, kdy, kde, v jakém kontextu)

2. Vyložte/ilustrujte, jak vámi zvolený případ mediální praxe (ne)naplňuje konkrétní roli či funkci médií v demokratickém systému.
3. Na zvoleném případě vysvětlete ostatním studujícím význam dané role/funkce z hlediska z hlediska fungování demokratického systému.

6. týden (26. března): Reprezentace politiky v žurnalistice: informační hodnota, předpojatost, diverzita, mediální rámcování politiky

- informační hodnota žurnalistiky
- předpojatost a stranění v žurnalistice
- diverzita v žurnalistice
- mediální rámcování politiky

Základní literatura:

* Výběr z kapitoly “Telling tales: the reporting of politics” (str. 36-59) v knize STREET, John. (2011). *Mass media, politics and democracy*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

* Výběr z kapitoly “Political bias” (str. 15-35) v knize STREET, John. (2011). *Mass media, politics and democracy*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Doporučená literatura:

* Heslo “Media Representation: Politics” v elektronické encyklopedii RÖSSLER, C.A. HOFFNER & L. ZOONEN. (2017). *The International Encyclopedia of Media Effects*. Wiley Online Library.

* Heslo „Media Performance” v elektronické encyklopedii MAZZOLENI, G. (Ed.). (2016). *The International Encyclopedia of Political Communication*. Wiley Online Library

Týmový úkol

Týmy: E, F

Případová studie 3: Analýza obsahového vzorce

Na příkladu Vámi vybraného žurnalistického obsahu (nebo několika mála sdělení) ilustrujte vybraný obsahový vzorec: a) diverzita ve zpravodajství, b) personalizace, c) strategické zarámování, d) mediální stranění, e) epizodické versus tematické rámcování

Interpretujte: a) jaký obraz politiky/demokracie/společnosti tento obsahový vzorec vytváří, b) jaké může mít dopady z hlediska role žurnalistiky v demokracii.

Případovou studii prezentuje dle doporučené struktury:

1. Stručně představte zvolené mediální sdělení: jaké události se týká; kde a kdy bylo publikováno?
2. Ilustrujte, jak se v něm projevuje vybraný obsahový vzorec.
3. Interpretujte, jaký obraz politiky/demokracie daný obsahový vzorec vytváří.
4. Interpretujte, jaké může mít dopady z hlediska role žurnalistiky v demokracii.

7. týden (2. dubna): Média veřejné služby a demokracie: krize identity a aktuální výzvy

- média veřejné služby
- modely médií veřejné služby

- funkce médií veřejné služby v demokracii
- výzvy pro média veřejné služby

Základní literatura:

* Kapitola „Média veřejné služby a demokracie“ (str. 175-193) v knize JAKUBOWICZ, Karol. (2017). *Média a demokracie v 21. století. Hledání nových modelů*. Brno: Masarykova univerzita.

Doporučená literatura:

* URBÁNIKOVÁ, M., & SMEJKAL, K. (2025). The value of public service media: What does the public expect? *Media, Culture & Society*, 01634437241313039.

<https://doi.org/10.1177/01634437241313039>

* Kapitola „Updating the Classics: The Roles and Principles of Public Service Journalism in the Digital Era“ [MILOSAVLJEVIĆ, M. & URBÁNIKOVÁ, M.] (str. 25-46) v knize D'ARMA, A. ET AL. (2025). *Challenges and Developments in Public Service Journalism*. London: University of Westminster Press.

* FUCHS, C., & UNTERBERGER, K. (Eds.). (2021). *The Public Service Media and Public Service Internet Manifesto*. University of Westminster Press.

<http://www.jstor.org/stable/j.ctv26qjjkk.4>

* SMEJKAL, K., MACEK, J., SLAVÍK, L., & ŠEREK, J. (2022). Just a “Mouthpiece of Biased Elites?” Populist Party Sympathizers and Trust in Czech Public Service Media. *The International Journal of Press/Politics*, 0(0). <https://doi.org/10.1177/19401612221143067>

* URBÁNIKOVÁ, Marína. (2021). Resisting Perceived Interference in Journalistic Autonomy: The Study of Public Service Media in Slovakia. *Media and Communication*, 9(4), 93-103.

Týmový úkol	Týmy: C, D
Případová studie 4: Média veřejné služby v zemích V4	
V týmu stručně srovnajte model médií veřejné služby ve dvou zemích V4 (ČR vs PL, tým C; SK vs HU, tým D). Pracujte s relevantní terminologií. Při srovnání se zaměřte na následující dimenze a podle nich strukturujte prezentaci:	
1. Místo médií veřejné služby v mediálním systému jednotlivých zemí	
2. Model fungování: legislativní zakotvení, financování, správa, způsob zřízení dozorčího orgánu	
3. Aktuální výzvy a rizika pro jejich fungování – s přihlédnutím k jejich funkci v demokratickém systému dané země	

8. týden (9. dubna): Žurnalistika, demokracie a trh: komodifikace a pekarizace žurnalistiky

- ekonomické podmínky fungování tištěných a vysílacích médií v demokratických společnostech (tržní logika, pokles prodeje a sledovanosti, odliv příjmů z reklamy)
- komodifikace žurnalistiky (infotainment, bulvarizace, churnalism)
- prekarizace novinářské práce

Základní literatura:

* Kapitola „Krise role médií v demokracii“ (str. 119-148) v knize JAKUBOWICZ, Karol. (2017). *Média a demokracie v 21. století. Hledání nových modelů*. Brno: Masarykova univerzita.

Doporučená literatura:

* Kapitola TRAMPOTA, Tomáš, KONČELÍK, Jakub. “Tabloidization of Czech Daily Press“ (str. 287-298) v knize DOBEK-OSTROWSKA, Bogusława, GŁOWACKI, Michał. *Making Democracy in 20 years. Media and Politics in Central and Eastern Europe*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.

* Kapitola ROWE, David. “Tabloidization of News” (str. 350-361) v knize STUART, Allan. (2010). *The Routledge Companion to News and Journalism*. Routledge: London.

* Kapitola „Komericializace žurnalistiky“ (str. 25-50) v knize MCCHESENEY, Robert, W. (2009). *Problém médií: Jak uvažovat o dnešních médiích*. Všeň: Grimmus.

* Kapitola GRIPSRUD, Jostein. “Tabloidization, popular journalism, and democracy“ (str. 283-298) v knize SPARKS, C., & TULLOCH, J. (2000). *Tabloid tales: Global debates over media standards*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers.

* Kapitola „Entertaining democracy“ (str. 63-84) v knize CURRAN, James. (2011). *Media and Democracy*. Routledge: New York.

* Kapitola FREEDMAN, D. “The Political Economy of the “New” News environment” (str. 35-51) v knize FENTON, N. (2010). *New Media, Old News. Journalism & Democracy in the Digital Age*. London: Sage.

* Heslo „Infotainment“ (str. 1-9) v encyklopedii MAZZOLENI, G. (Ed.). (2015). *The International Encyclopedia of Political Communication*. Wiley.

<i>Týmový úkol</i>	Tým: A
Případová studie 5: Prekarizace novinářské práce	
Zjistěte, jak pokles mezd, nestabilita zaměstnání a freelance kultura ovlivňují dodržování profesní etiky a kvalitu zpravodajství: A) Uspořádejte dva krátké rozhovory (online nebo neformálním rozhovorem) s novinářem/novinářkou nebo B) využijte dostupné studie na toto téma. Případovou studii prezentujte dle doporučené struktury:	
1. Jak novináři vnímají prekarizaci svého povolání (její konkrétní projevy, prevalence)?	
2. Jak novináři vnímají dopad prekarizace na své povolání z hlediska role žurnalistiky v demokracii, profesní etiky a kvality zpravodajství?	
<i>Týmový úkol</i>	Tým: B
Případová studie 6: Analýza obsahového vzorce	
Na příkladu vámi vybraného žurnalistického obsahu (nebo několika mála sdělení) ilustруйте vybraný obsahový vzorec: a) infotainment/bulvarizace, b) churnalism	
Interpretujte: a) jaký obraz politiky/demokracie/společnosti tento jev vytváří, b) jaké může mít dopady z hlediska role žurnalistiky v demokracii.	
Případovou studii prezentujte dle doporučené struktury:	
1. Stručně představte zvolené mediální sdělení (jaké události se týká; kde a kdy bylo publikováno)	

2. Ilustrujte, jak se v něm projevuje vybraný jev.
3. Interpretujte, jaký obraz politiky/demokracie daný obsahový vzorec vytváří.
4. Interpretujte, jaké může mít dopady z hlediska role žurnalistiky v demokracii.

9. týden (16. dubna): Žurnalistika, demokracie a trh: oligarchizace vlastnictví médií

- ukořistění a (politická) instrumentalizace médií
- oligarchizace mediálního vlastnictví, klientelismus
- politická moc techno-feudálů a jejich vliv na fungování demokracie

Základní literatura:

* Kapitola ŠTĚTKA, V. „The Rise of Oligarchs as Media Owners” (str. 85-98) v knize ZIELONKA, J. (Ed.). (2015). *Media and Politics in New Democracies. Europe in a Comparative Perspective*. Oxford University Press.

* Kapitola STIGLITZ, Joseph E. “Toward a taxonomy of media capture” (str. 9-19) v knize SCHIFFRIN, A. (2017). *In the Service of Power: Media Capture and the Threat to Democracy*.

Doporučená literatura:

* MANCINI, P. (2012). Instrumentalization of the media vs. political parallelism. *Chinese Journal of Communication*, 5(3), 262–280.

* ÖRNEBRING, H. (2012). Clientelism, Elites, and the Media in Central and Eastern Europe. *The International Journal of Press/Politics*, 17(4), 497–515.

* Kapitola VOJTĚCHOVSKÁ, M. “The gradual takeover of the Czech media system“ (str. 97-111). v knize SCHIFFRIN, A. (Ed.). (2017). *In the Service of Power: Media Capture and the Threat to Democracy*.

* TÖRNBERG, P. (2023). How platforms govern: Social regulation in digital capitalism. *Big Data & Society*, 10(1), 20539517231153808.

<i>Týmový úkol</i>	Tým: F
Případová studie 7: Kdo vlastní česká média?	
<p>Popište vlastnickou strukturu českých médií v následujících segmentech mediálního trhu: a) tištěné deníky (5 nejčtenějších) + politické týdeníky (5 nejčtenějších), b) zpravodajské portály (5 nejvíc navštěvovaných) + c) televizní stanice (Prima, TV Nova).</p> <p>U jednotlivých médií se pokuste klasifikovat vlastníky pomocí relevantní typologie a stručně popsat jejich ekonomické a politické zájmy. Interpretujte, jaké dopady může mít daná vlastnická struktura z hlediska role žurnalistiky v demokracii.</p> <p>Případovou studii prezentuje dle doporučené struktury:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Popis vlastnické struktury napříč třemi segmenty 2. Charakteristika vlastníků z hlediska jejich ekonomických a politických zájmů 3. Možný dopad vlastnické struktury z hlediska role žurnalistiky v demokracii 	
<i>Týmový úkol</i>	Tým: G
Případová studie 8: Zásahy technologických feudálů	
<p>Stručně popište tři případy, kdy politika nebo jednání technologické/digitální platformy, případně jejího vlastníka, ovlivnilo případně mělo ovlivnit politické události nebo</p>	

demokratické procesy. Reflektujte konkrétní dopady, které tyto zásahy mohou mít na fungování demokracie.

Případovou studii prezentuje dle doporučené struktury:

1. Stručně představte případ (co/kdo, kdy, kde, jak, v jakém kontextu)
2. Reflexe dopadů z hlediska fungování demokracie.

10. týden (23. dubna): Politický tlak na média: omezování profesní autonomie novinářů

- omezování profesní autonomie novinářů politickými aktéry
- kolonizace médií politickými stranami
- legislativní a právní mechanismy nátlaku (např. strategické žaloby proti novinářům)
- ekonomické mechanismy nátlaku (financování, dotace, zadávání reklamy státem, zásahy do mediálního trhu)
- selektivní přístup k informaci a další mechanismy politického nátlaku

Základní literatura:

* Report COUNCIL OF EUROPE (2024). *Press Freedom in Europe: Time to Turn the Tide*.

Doporučená literatura:

* DRAGOMIR, M. (2018). Control the money, control the media: How government uses funding to keep media in line. *Journalism*, 19(8), 1131–1148.

* BAJOMI-LÁZÁR, P. (2013). The Party Colonisation of the Media: The Case of Hungary. *East European Politics and Societies: And Cultures*, 27(1), 69–89.

Týmový úkol

Týmy: A, B

Případová studie 9: Omezování profesní autonomie novinářů

Ve skupině vypracujte případovou studii zaměřenou na pokusy vyvíjet politický/ekonomický tlak na média ve jedné ze zemí V4. Pracujte s relevantními zdroji, daty a koncepty.

Prezentujte dle doporučené struktury:

1. Představte kontext, identifikujte aktéry (Kdo vyvíjí tlak? Na jaká média? Co tím sleduje?)
2. Identifikujte a popište mechanismus nátlaku a dopad na fungování médií
3. Tématizujte možné dopady z hlediska

11. týden (30. dubna): Žurnalistika v digitální době: novináři v zajetí publika, vzestup stránek žurnalistiky, hybridizace žurnalistických produktů

- novináři v zajetí publika (angl. *audience capture*)
- stránek žurnalistika (angl. *partisan media*)
- hybridizace žurnalistických produktů
- žurnalisté na „sociálních sítích“

Základní literatura:

* FENTON, N. (2009). News in the digital age. In *The Routledge companion to news and journalism* (pp. 557–567). Routledge.

Doporučená literatura:

- * Výběr z knihy TAIBBI, M. (2019). *Hate Inc: Why Today's Media Makes Us Despise One Another*. OR Books.
- * TONG, J. (2018). Journalistic Legitimacy Revisited: Collapse or revival in the digital age? *Digital Journalism*, 6(2), 256–273.
- * Report CHERUBINI, F., & NIELSEN, R. K. (2016). *Editorial analytics: How news media are developing and using audience data and metrics*. Reuters Institute for the Study of Journalism.
- * FIELDING, V. (2023). Conservative advocacy journalism: Explored with a model of journalists' influence on democracy. *Journalism*, 24(8), 1817–1835.
- * BLANCHETT N., N. (2018). News by Numbers: The evolution of analytics in journalism. *Digital Journalism*, 6(8), 1041–1051.

Týmový úkol	Týmy: C, D
Případová studie 10: Žurnalistika v digitální době	
V týmu vypracujte případovou studii zaměřenou na jeden z fenoménů: a) novináři v zajetí publika (angl. <i>audience capture</i>), b) stranící žurnalistika (angl. <i>partisan media</i>), c) hybridizace žurnalistických produktů, d) žurnalisté na „sociálních sítích“	
Prezentujte dle doporučené struktury:	
1. Stručně představte případ (co/kdo, kdy, kde, v jakém kontextu)	
2. Ilustruje daný fenomén na případu	
3. Reflektuje jeho možné dopady z hlediska role žurnalistiky v demokracii	

12. týden (7. května): Digitální „veřejná sféra“?: Algoritmický gatekeeping, soukromá cenzura, vzestup techno-feudálů

- algoritmický gatekeeping
- soukromá cenzura
- komnaty ozvěn
- vzestup techno-feudálů

Základní literatura:

* Kapitola „Nová média a technologie a nové formy demokracie“ (str. 197-216) v knize JAKUBOWICZ, Karol. (2017). *Média a demokracie v 21. století. Hledání nových modelů*. Brno: Masarykova univerzita.

Doporučená literatura:

- * DAHLGREN, Peter. (2005). The Internet, Public Spheres, and Political Communication: Dispersion and Deliberation. *Political Communication*, 22(2), 147-162.
- * Kapitola “Twitter and Democracy: A New Public Sphere?” (str. 179-210) v knize FUCHS, Christian. (2014). *Social Media. A Critical Introduction*. Sage: London.
- * SAURA-GARCÍA, C. (2024). Datafeudalism: The domination of modern societies by big tech companies. *Philosophy & Technology*, 37(3), 90.
- * Kapitola “Introduction” (str. 1-17) v knize van DALEN, A. (2023). *Algorithmic Gatekeeping for Professional Communicators: Power, Trust, and Legitimacy*. Taylor & Francis.

* FISCHER, R., & JARREN, O. (2024). The platformization of the public sphere and its challenge to democracy. *Philosophy & Social Criticism*, 50(1), 200–215.

<i>Týmový úkol</i>	Týmy: F, G
Debata 1: Regulace digitální platform a sociálních sítí	
V týmu připravte přinejmenším tři argumenty pro obhajobu teze – pozor, bez ohledu na počet argumentů je třeba dodržet časový limit (max. 20 min). Argumenty mohou zakládat na racionální úvaze, kazuistice nebo na datech a odborných poznatcích. Teze jsou záměrně formulované obecně, proto začněte jejich vymezením (co přesně danou tezí myslíte). Pro prezentaci argumentů v debatě použijte prezentaci.	
<i>Téze 1.:</i> Z hlediska demokracie je lepší, aby digitální platformy/sociální sítě/vztahy jejich vlastníků se státem/politickými elitami byly podrobené větší regulace.	
<i>Téze 2.:</i> Z hlediska demokracie je lepší, aby digitální platformy/sociální sítě/vztahy jejich vlastníků se státem/politickými elitami nebyly podrobené (větší) regulace.	

13. týden (14. května): Cesty z krize?: Řešení pro komunikační infrastrukturu demokracie

- řešení pro demokratizaci komunikační infrastruktury demokracie

Závěrečná hodina se formou týmových prezentací případových studií zaměřuje na možná řešení deficitů demokracie v rovině její informační infrastruktury.

Základní literatura:

* Kapitola „Demokratizace médií“ (str. 149-174) v knize JAKUBOWICZ, Karol. (2017). *Média a demokracie v 21. století. Hledání nových modelů*. Brno: Masarykova univerzita.

* MACNAMARA, J. (2021). Challenging post-communication: Beyond focus on a ‘few bad apples’ to multi-level public communication reform. *Communication Research and Practice*, 7(1), 35–55.

<i>Týmový úkol</i>	Týmy: A, B, C, D, E, F
Případová studie 11: Cesty z krize	
V týmu vyberte jeden z problémů médií a demokracie probíraných v kurzu a prezentujte návrh možného řešení/opatření, které by mělo zmírnit negativní dopady na fungování demokracie. Při hledání řešení/opatření (např. legislativa, intervence) můžete použít odbornou literaturu, příklady z praxe, nebo informace získané od osob, které v médiích působí.	
Prezentujte dle doporučené struktury:	
1. Identifikace konkrétní disfunkce komunikační infrastruktury demokracie	
2. Představení návrhu řešení/opatření a jeho odůvodnění (proč by mohlo být funkční?)	
3. Identifikace možných limitů opatření a překážek pro jeho zavedení	

ZÁKLADNÍ LITERATURA KE KURZU

- CARPENTIER, N., & WIMMER, J. (2025). *Democracy and media in Europe: A discursive-material approach*. Routledge.
- CURRAN, James. (2011). *Media and Democracy*. London: Routledge.
- DAHLGREN, Peter. (2009). *Media and political engagement: Citizens, communication, and democracy*. Cambridge: Cambridge University Press.
- JAKUBOWICZ, Karol. (2017). *Média a demokracie v 21. století. Hledání nových modelů*. Brno: Masarykova univerzita.
- MCQUAIL, Denis. (2016). *Žurnalistika a společnost*. Praha: Univerzita Karlova.
- NORRIS, Pippa. (2000). *A virtuous circle: Political communications in postindustrial societies*. Cambridge: Cambridge University Press.
- STREET, John. (2011). *Mass media, politics and democracy*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- STUART, Allan. (2010). *The Routledge Companion to News and Journalism*. Routledge: London.